

Kauppakamarin juridiikkakatsaus

JOULUKUU 2020

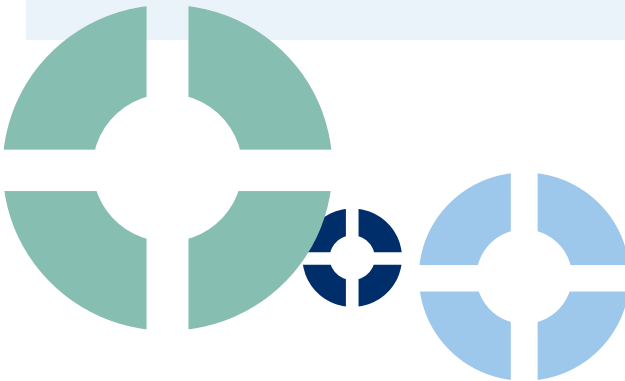
JURIDIKKAKATSAUS

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

SISÄLTÖ

JOHDANTO	3
VEROTUSTA KOSKEVAT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET	4
Suomi alkaa verottaa Suomesta johdettuja ulkomaisia yrityksiä	4
Listaamattomien yhtiöiden henkilöstöantiin edullisempi verokohtelu	7
Kertapoisto- ja menojäännösrajojen korotus.....	9
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys.....	9
MUUT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET	11
Kustannustuen toinen hakukierros aukeaa vuoden vaihteessa.....	11
Laki työntekijöiden lähettämisestä muuttunut 1.12.2020.....	13
EU:SSA TAPAHTUU.....	18
Brexit-siirtymäkausi päättyvässä 31.12.2020.....	18
Schrems II -tuomion vaikutuksia tietosuojaan.....	19
LOPUKSI	22

JOHDANTO

Lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset vaikuttavat yrityksiin usein enemmän kuin ne itse aavistavatkaan. Uusia säädöksiä tulee jatkuvasti ja voimassa olevia lakeja tarkistetaan säännöllisesti. Yhä suurempi osa sääntelystä on peräisin Euroopan unionista, mikä tuo oman haasteensa juridiikan seuraamiseen. Yritysten kannalta keskeisiä ratkaisuja antavat puolestaan useat eri instanssit, kuten tuomioistuimet ja erilaiset lautakunnat.

Kolme kertaa vuodessa ilmestyvä juridiikkakatsaus tuo esille keskeisimmät uudet säännökset ja sääntelyn muutokset sekä muut ajankohtaiset juridiikkaan liittyvät asiat. Katsauksessa arvioidaan myös, miten sääntely vaikuttaa yrityksiin. Seuraava juridiikkakatsaus ilmestyy keväällä 2021.

1. VEROTUSTA KOSKEVAT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

1.1 SUOMI ALKAA VEROTTAÄ SUOMESTA JOH- DETTUJA ULKOMAISIA YRITYKSIÄ

Suomi laajentaa verotusoikeuttaan 1.1.2021 alkaen siten, että ulkomailla perustetu-
tuja ja rekisteröityjä yhteisöjä voidaan verottaa jatkossa täällä maailmanlaajuisista
tuloistaan, jos yhteisön tosiasiallinen johtopaikka on Suomessa. Yhteisöjä ovat
muun muassa kotimaiset osakeyhtiöt, osuuskunnat ja sijoitusrahastot, sekä niitä
vastaavat ulkomaiset toimijat. Tähän saakka Suomessa yleisesti verovelvollisina
yhteisöinä on pidetty vain Suomessa perustettuja ja rekisteröityjä yhteisöjä.

Ulkomaista yhteisöä pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisena tosiasiallisen
johtopaikan muodostumishetkestä lähtien. Lakia sovelletaan toisessa Euroopan
talousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn sijoitusra-
hastolaissa tarkoitettuun yhteissijoitusyritykseen sekä toisessa Euroopan ta-
lousalueeseen kuuluvassa valtiossa perustettuun tai rekisteröityyn vaihtoehthora-
hastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuun vaihtoehtorahastoon kuitenkin
ensimmäisen kerran vasta vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

TOSIASIALLISEN JOHTOPAIKAN MÄÄRITELMÄ

Hallituksen esityksen (HE 136/2020 vp) mukaan tosiasiallisena johtopaikka-
na pidetään paikkaa, jossa yhteisön tärkeimmät ylintä päivittäistä johtamista
koskevat päätökset tehdään yhteisön hallituksen tai muun vastaavan pää-
töksentekuelimen toimesta ottaen huomioon muut yhteisön organisointiin ja
liiketoimintaan liittyvät olosuhteet. Arvioissa voidaan kuitenkin ottaa huomioon
muut yhteisön organisointiin ja liiketoimintaan liittyvät olosuhteet, joilla tässä
yhteydessä tarkoitettaisiin pääkonttorin sijaintia tai paikkaa, jossa yhteisön
toimeenpaneva johto toimii.

Hallituksen tai vastaavan päätöksentekuelimen kokouksen sijaintipaikka Suomessa on yleensä merkittävä indikaatio siitä, että yhteisön tärkeimpien, ylintä päivittäistä johtamista koskevien päätösten osalta päätöksenteko tapahtuu Suomessa, ja siten tosiasiallisen johtopaikan voitaisiin katsoa sijaitsevan Suomessa. Tällöin kuitenkin edellytyksenä on se, että hallituksella tai vastaavalla päätöksentekuelimellä on koko yhteisön toiminnan kannalta kokonaisuarkin perusteella päätösvalta yhteisön tärkeimpien, ylintä päivittäistä johtamista koskevien päätösten osalta ja se myös käyttää tuota päätösvaltaa yksinomaan tai pääasiallisesti mainituissa kokouksissa.

Suomalaisen konsernin ulkomainen tytäryhtiö voi tulla Suomessa yleisesti verovelvolliseksi uuden sääntelyn myötä. Hallituksen esityksessä on kuitenkin katsottu, etteivät kattavat, lähinnä strategiset päätökset konsernitason tai governance-tyyppinen konserniohjaus tai -hallinnointi ole tosiasiallisen johtopaikan sijainnin arvioinnissa merkityksellisiä. Myöskään tavanomaisen konserniohjauksen intressissä tapahtuvaa emoyhtiön konsernijohtoon kuuluvien toimihenkilöiden hallitustyöskentelyä ulkomaisen tytäryhtiön hallituksessa ei pidettäisi tosiasiallisen johtopaikan luovana päätöksentekona. Periaatteita sovelletaan niin operatiivisiin tytäryhtiöihin kuin holding-yhtiöihin.

**Ulkomaista yhteisöä pidetään Suomessa
yleisesti verovelvollisena tosiasiallisen
johtopaikan muodostumishetkestä lähtien**

VAIKUTUKSET YRITYKSILLE?

Ulkomaisen yhteisön yleinen verovelvollisuus tarkoittaa sitä, että ulkomainen yhteisö on Suomessa verovelvollinen maailmanlaajuisista tuloistaan. Suomen solmimat verosopimukset kuitenkin rajoittavat Suomen verotusoikeutta. Jos sekä Suomi että ulkomaisen yhteisön rekisteröintivaltio pitävät yhtiötä yleisesti verovelvollisena, verosopimustilanteessa tällainen kaksoisasumiskonflikti ratkaistaan verosopimussäännösten mukaisesti.

Kaksoisasumiskonfliktin ratkaiseminen voi verosopimuksen mukaan edellyttää, että valtioiden toimivaltaiset viranomaiset sopivat asiasta keskenään. Tällaiset neuvottelut saattavat kestää useamman vuoden, ja yritykset voivat niiden aikana joutua maksamaan verot molempiin valtioihin. Jos verosopimusta ei ole, kaksoisasumiskonflikti saattaa jäädä ratkaisematta, mikä johtaa kaksin- tai useampiker- taiseen verotukseen.

Suomessa yleisesti verovelvollista ulkomaista yhteisöä kohdellaan ennakkoperintälain näkökulmasta samalla tavalla kuin kotimaista yhteisöä

Ulkomaisen yhteisön verotuksellinen kotipaikka vaikuttaa myös yhteisön maksamien ja yhteisölle maksettujen suoritusten verotukseen. Suomessa yleisesti verovelvolliseksi tuleva ulkomainen yhteisö on jatkossa velvollinen pidättämään maksamistaan suorituksista lähdeveroa Suomeen. Suomessa yleisesti verovelvollista ulkomaista yhteisöä kohdellaan ennakkoperintälain näkökulmasta samalla tavalla kuin kotimaista yhteisöä. Näin ollen silloin, kun toinen kotimainen yritys maksaa työ- tai käyttökorvausta yleisesti verovelvolliselle ulkomaiselle yhteisölle, sitä voi koskea vastaava ennakonpidätysvelvollisuus kuin jos suoritus maksettai- siin sellaiselle Suomessa perustetulle yhteisölle, jota ei ole merkitty ennakkope- rintärekisteriin.

Kansainvälisten ja kansainvälistyvien yritysten on tärkeää huomioida entistä suunnitelmallisemmin, millä resursseilla kansainvälistymistä rakennetaan ja miten toiminnot eri maissa järjestetään. Samoin on tärkeää arvioida, miten hallitus- kokoonpanot ja tosiasiallinen ulkomaisen toiminnan johtaminen organisoidaan

ja missä kokoukset pidetään, jotta uudesta sääntelystä ei aiheutuisi yrityksille ennakoimattomia veroseuraamuksia.

Tilanteissa, joissa ulkomaisen tytäryhtiön tai muun Suomesta käsin johdetun yhtiön verostatus Suomessa on uuden lainsäädännön vuoksi epäselvä, vero-kohtelua kannattaa ryhtyä selvittämään esimerkiksi ennakkolisella keskustelulla Verohallinnon kanssa tai pyytämällä Verohallinnolta ennakkoratkaisua rajoitetusta tai yleisestä verovelvollisuudesta. Jos ulkomaiselle yhteisölle suorituksia maksava taho on epävarma saajayhteisön verotuksellisesta kotipaikasta, myös maksaja voi pyytää lähdeverolain mukaisesti Verohallinnolta ennakkoratkaisua lähdeveron perimisvelvollisuudesta.

1.2 LISTAAMATTOMIEN YHTIÖIDEN HENKILÖS- TÖANTIIN EDULLISEMPI VEROKOHTELU

Listaamattomia yhtiöitä koskevat uudet henkilöstöantisäännökset tulevat voimaan 1.1.2021, ja niitä sovelletaan osakeanteihin, joista on tehty päätös lain voimaantulon jälkeen. Nykyisen henkilöstöantia koskevan sääntelyn rinnalle tulee uusi malli, jossa henkilöstön enemmistölle voidaan tarjota osakkeita merkittäväksi käytännössä yhtiön nettovarallisuuteen perustuvaan matemaattiseen arvoon ilman, että osakkeen matemaattisen arvon ja käyvän arvon välisestä erotuksesta muodostuu työntekijälle veronalaista ansiotuloa. Nykyisen sääntelyn puitteissa verovapaata voi olla vain enintään 10 %:n suuruinen alennus osakkeen käyvästä arvosta. Uusi sääntely myös vähentää merkittävästi osakkeen arvostukseen liittyviä tulkintaongelmia.

EDELLYTYKSET UUDEN SÄÄNTELYN SOVELTAMISELLE

Henkilöstöantia koskevia säännöksiä voidaan soveltaa vain silloin, kun etu on henkilöstön enemmistön käytössä. Uusi edullisempi henkilöstöantisäännös rajataan yhtiön henkilöstöön ja toimitusjohtajaan, eikä sitä sovelleta hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniin. Sääntelyä ei myöskään sovelleta sellaiseen työntekijään, jolla yksin tai yhdessä perheenjäsenten kanssa on jo omistuksessaan suoraan tai välillisesti yli kymmenen prosenttia yhtiön osakkeista tai vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Uutta edullisempaa henkilöstöantisäännöstä ei myöskään sovelleta, jos yhtiö ei harjoita elinkeinotulon verottamisesta annetun lain tarkoittamaa elinkeinotoimintaa ja ole säännöllisesti palkkoja maksava, tai jos yhtiön omaisuus muodostuu pääosin mainitun lain 12 a §:ssä tarkoitettusta muusta omaisuudesta. Yhtiön on oltava ennakkoperintärekisterissä ja sen kotipaikan on sijaittava Euroopan talousalueella tai Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevassa valtiossa, jonka kanssa on sovittu viranomaisten välisestä riittävästä tietojenvaihdosta veroasioissa ja tietojenvaihto tosiasiallisesti myös toteutuu.

Uutta sääntelyä sovelletaan ainoastaan tilanteessa, jossa työntekijä merkitsee sen yhtiön osakkeita, jonka kanssa hän on solminut työsuhteen. Sääntely ei siten sovellu tilanteessa, jossa konsernin tytäryhtiön työntekijöille tarjotaan merkittäväksi emoyhtiön osakkeita. Vaatimus voi rajata konsernin tytäryhtiöissä työskentelevän henkilöstön käytännössä sääntelyn ulkopuolelle, sillä henkilöstön osakeomistus tytäryhtiöissä voisi johtaa siihen, että päätöksenteko konsernirakenteessa mutkistuisi, tai konserniyhtiöiden välillä ei vallitsisi enää konserniavustuksen antamiseen vaadittua 90 %:n omistusosuutta.

Tilanteissa, joissa edellytykset uuden sääntelyn soveltumiselle eivät täyty, henkilöstöannissa voidaan edelleen soveltaa nykyisen sääntelyn tarjoamaa enintään 10 %:n verovapaata alennusta osakkeen käyvästä arvosta.

1.3 KERTAPOISTO- JA MENOJÄÄNNÖSRAJOJEN KOROTUS

Pienten poistojen euomääräisiä rajoja korotetaan verovuodelle 2021. Muutokset poistosäännöksiin lisäävät etenkin pienten verovelvollisten mahdollisuuksia jaksoittaa käyttöomaisuuden hankintamenot tarkoituksenmukaisella tavalla, ja näin esitys vähentää verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa.

Elinkeinoverotuksessa irtaimen käyttöomaisuuden pienhankinnaksi luettavan hankinnan yläraja nostetaan 1 200 euroon nykyisestä 850 eurosta. Pienhankintojen verovuosikohtaisen vähennyksen yhteismäärän raja nostetaan 3 600 euroon nykyisestä 2 500 eurosta. Elinkeinoverotukseen ja maatalouden tuloverotukseen lisätään uusi säännös mahdollisuudesta vähentää koko irtaimen käyttöomaisuuden menojäätös kertapoistona, jos menojäätöksen määrä on enintään 1 200 euroa. Lisäksi tuloverolain 115 §:ssä tarkoitettuna metsätalouden pienen hankinnan tai menojäätöksen kertapoiston rajaa nostetaan nykyisestä 200 eurosta 600 euroon.

1.4 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINNAN LISÄVÄHENNYS

Vuosille 2021–2025 on säädetty määräaikainen laki tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvän tutkimusyhteistyön lisävähennyksestä. Ylimääräiseen verovähennykseen ovat oikeutettuja kaikki elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittavat verovelvolliset, jotka tekevät tutkimusyhteistyötä määritelmän täyttävän tutkimusorganisaation kanssa. Hyväksytyiksi tutkimusorganisaatioiksi luetaan ETA-alueella toimivat yhteisöt, joiden päätavoitteena on harjoittaa tutkimustoimintaa tai tutkimustulosten levittämistä riippumattomasti. Tällaisia ovat esimerkiksi yliopistot ja korkeakoulut sekä tutkimuslaitokset.

Elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä on 50 % yrityksen tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien tutkimushankkeiden alihankintalaskuista, eli tällaisista laskuista saa tehdä normaalin 100 %:n vähennyksen lisäksi 50 %:n ylimääräisen verovähennyksen. Lisävähennykseen oikeutavat kuitenkin vain ne alihankintalaskut, joihin liittyvät sopimukset on tehty lain voimaantulon 1.1.2021 jälkeen. Lisävähennyksen yritys- ja verovuosi-kohtainen enimmäismäärä on 500 000 euroa ja alaraja 5 000 euroa. Vähennystä ei voi vaatia sellaisista tutkimus- ja kehittämismenoista, joihin on saatu suoraa julkista rahoitusta esimerkiksi ELY-keskukselta, EU:n toimielimiltä tai Business Finlandilta. Myöskään koulutusali-hankinta, oppilaitoksille tehtävät lahjoitukset tai muut vastaavat menot eivät oikeuta lisävähennykseen.

Yrityksen tulee vaatia lisävähennystä veroilmoituksen yhteydessä ennen kyseisen verovuoden verotuksen päättymistä

Lisävähennyksen vaatiminen on hallinnollisesti yksinkertaista, sillä vähennyksen määrä perustuu suoraan alihankintalaskuun, eikä ylimääräistä dokumentaatiota projektista tarvitse laatia veroviranomaisia varten. Tarvittaessa Verohallinto voi pyytää nähtäväksi tositteita, kuten tutkimus- ja kehittämistoiminnan hanketta koskevan sopimuksen tai alihankintalaskuun liittyvän erittelyn, vaaditun lisävähennyksen ehdotetun lain mukaisuuden todentamiseksi.

Yrityksen tulee vaatia lisävähennystä veroilmoituksen yhteydessä ennen kyseisen verovuoden verotuksen päättymistä. Vaikka yritys jaksottaisi tutkimus- ja tuotekehityksen menot verotuksessa elinkeinoverolain 25 §:n nojalla useammalle verovuodelle vähennettäväksi, lisävähennyksen laskentaperusteissa otetaan kunkin verovuoden osalta kokonaisuudessaan huomioon ne alihankintalaskut, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt kyseisenä verovuonna.

2. MUUT LAINSÄÄDÄNTÖ- MUUTOKSET

2.1 KUSTANNUSTUEN TOINEN HAKUKIERROS AUKEAA VUODEN VAIHTEESSA – TUKI ON HAETTAVISSA VALTIOKONTTORISTA

Kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronapandemian vuoksi, ja joilla on sen vuoksi vaikeuksia selvitä liiketoiminnan joustamattomista palkka- ja muista kuluista. Kustannustuen tavoitteena on auttaa yrityksiä selviämään koronan aiheuttamassa vaikeassa taloustilanteessa. Kustannustuen hakuetoja joustavoitetaan toisella hakukierroksella esimerkiksi myöntämiskriteerien ja tuettaviksi hyväksytyjen kulujen osalta. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen marraskuun lopulla. Valtiokonttori avaa haun vuoden vaihteessa.

KUSTANNUSTUEN EDELLYTYKSET

Kustannustuki on korvaus yrityksen joustamattomista kustannuksista ja palkkamenoista, mutta sillä ei korvata liikevaihdon laskemista. Kustannustukea voi hakea, vaikka yritys olisi jo saanut muita suoria koronapandemian seurauksia lieventämään tarkoitettuja tukia. Jo myönnettyt tuet huomioidaan kuitenkin kustannustuen määrässä siten, että tuet yhteenlaskettuina eivät ylitä 800 000 euroa.

Kustannustukeen ehdotetaan nyt muutoksia, joiden ansiosta se vastaisi paremmin eniten kärsineiden yritysten tarpeeseen – mm. tukikauden pituus pitenee ja liikevaihdon minimiraja poistuu. Tukikauden pituus on viisi kuukautta 1.6.2020–31.10.2020.

Tuen peruseriaatteet säilyvät kuitenkin ennallaan, ja ehtona olisi edelleen, että yrityksen liikevaihto on laskenut merkittävästi. Liikevaihdon laskua tarkastellaan sekä toimialatasolla että yrityskohtaisesti. Toimialakohtaisella tarkastelulla tuki pystytään kohdentamaan eniten koronapandemiasta kärsineisiin yrityksiin.

Mikäli toimialalla yritysten liikevaihdon lasku on vähintään 10 prosenttia, tämä osoittaa, että ala on kärsinyt koronasta. Lisäksi tukea hakevan yrityksen tuki-
kauden keskimääräisen kuukausikohtaisen liikevaihdon on oltava 30 prosenttia
pienempi vertailukauden liikevaihtoon nähden. Mikäli toimialan liikevaihto ei ole
laskenut 10 prosenttia, mutta yritys katsoo, että koronapandemia on vaikuttanut
sen liiketoimintaan, yrityksen on hakemuksessaan osoitettava painavat syyt sille,
että yrityksen liikevaihto on kärsinyt koronapandemian vuoksi.

Yritykset voivat hakea tukia Valtiokonttorista. Tukihakemukset ja tuen edellytyk-
set käsitellään yrityskohtaisesti.

2.2 LAKI TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHETTÄMISESTÄ MUUTTUNUT 1.12.2020

Lakimuutos vaikuttaa yrityksiin, joissa muusta valtiosta lähetetty työntekijä tekee rajoitetun ajan työtä Suomessa alihankintana, yritysryhmän sisäisenä siirtona tai vuokratyötä koskevan sopimuksen perusteella. Lakimuutoksen tarkoituksena on edistää lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaan kansallisten työntekijöiden kanssa palkkauksessa ja työehdoissa.

Lähtökohtana laissa on yhdenvertainen kohtelu suomalaisten työntekijöiden kanssa, eli lähetettyyn työntekijään on sovellettava suomalaisia työehtoja. Laissa on määritelty tarkemmin ne Suomen lain säännökset, joita lähetetyn työntekijän työhön on sovellettava.

LÄHETETTYYN TYÖNTEKIJÄÄN SOVELLETTAVAT EHDOT

Lähetettyyn työntekijään on sovellettava aina työsopimuslain tasapuolista kohtelua ja syrjintäkieltoa, työturvallisuutta ja työntekijöiden yhdistymis- ja kokoon-tumisoikeutta koskevia säännöksiä. Lisäksi aina sovellettavia säännöksiä sisältyy työturvallisuuslakiin, tasa-arvolakiin, yhdenvertaisuuslakiin ja työterveyshuoltola-kiin.

Muilta osin Suomen lain mukaisia työehtoja on noudatettava siltä osin, kun ne ovat edullisempia kuin lähetetyn työntekijän työsopimukseen muuten sovelletta-van lain mukaiset työehdot. Tällaisia vähimmäisehtoja ovat

- **työaikalain säännökset säännöllisestä työajasta ja sen ylittymisestä sekä sunnuntaityöstä ja lepoajoista;**
- **vuosilomalain säännökset vuosiloman pituudesta, vuosilomapalkasta ja lomakorvauksesta; sekä**
- **työsopimuslain säännökset raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden naisten suojelusta.**

Lisäksi sovelletaan yleissitovan työehtosopimuksen tai lähettävää yritystä sitovan muun työehtosopimuksen työaikaa, vuosilomaa ja työturvallisuutta koskevia määräyksiä. Kun kyse on lähetetystä vuokratyöntekijästä, hänen työsuhteessaan sovelletaan kuitenkin työsopimuslain perusteella määräytyvän työehtosopimuksen määräyksiä taikka sen puuttuessa laissa tarkoitettua muuta sopimusta tai käytäntöä työajasta, vuosilomasta ja työturvallisuudesta.

Tarkoituksena on edistää lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työntekomaan kansallisten työntekijöiden kanssa palkkauksessa ja työehdoissa

TILAAJAYRITYKSEN VELVOLLISUUDET

Edellä mainitut työnantajalle kuuluvat velvollisuudet ovat työntekijän lähettäneen ulkomaisen yrityksen vastuulla. Laissa on kuitenkin säädetty myös eräitä velvollisuuksia suomalaisille tilaajayrityksille, joita tulee noudattaa, kun ulkomainen yritys lähettää työntekijöitä Suomeen työhön ja työtä tehdään tilaajayrityksen tiloissa, työkohteessa taikka sen johdon ja valvonnan alaisuudessa.

1. Huolehtimisvelvollisuus

Tilaajan on lähettävän yrityksen kanssa tekemissään sopimuksissa tai muutoin käytettävissään olevin keinoin huolehdittava siitä, että lähettävä yritys tekee ennakoilmoituksen työsuojeluviranomaiselle ja että lähettävällä yrityksellä on laissa tarkoitettu edustaja Suomessa

Jos työsuojeluviranomainen ei valvontatehtävää suorittaessaan tavoita lähettävän yrityksen edustajaa, tilaajan on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä pyydetävä lähettävältä yritykseltä tieto siitä, missä ja miten edustaja voidaan tavoittaa, ja annettava saamansa tieto työsuojeluviranomaiselle.

2. Tietojen antaminen vuokratyössä

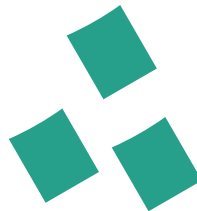
Vuokratyötä käyttävän suomalaisen tilaajayrityksen on toimitettava lähettävälle yritykselle ne tiedot, jotka se tarvitsee työnantajavelvollisuuksiensa täyttämiseksi. Säännöksen tarkoitus on, että ulkomainen yritys saa suomalaiselta käyttäjäyritykseltä tiedot käyttäjäyrityksessä sovellettavasta työehtosopimuksesta ja työehdoista, jotta se voi täyttää oman työnantajaveloitteensa.

Tilaajayrityksen on myös tehtävä lähettävälle yritykselle ilmoitus, jos työntekijä lähetetään edelleen toiseen työkohteeseen ulkomailla tai toisen yrityksen johdon tai valvonnan alaisuuteen.

3. Rakennuttajan ja pääurakoitsijan erityinen vastuu

Rakennusallalla rakennuttajalle ja työmaan pääurakoitsijalle on asetettu lisäksi erityinen selvitysvastuu tilanteissa, joissa lähetetylle työntekijälle ei ole maksettu lain ja työehtosopimuksen edellyttämää palkkaa. Jos rakennuttaja tai pääurakoitsija saa ilmoituksen puuttuvasta palkasta, tämän on välittömästi pyydettävä lähettävältä yritykseltä selvitys lähetetylle työntekijälle maksetusta palkasta ja siitä, onko se lain ja työehtosopimuksen mukainen. Rakennuttajan tai pääurakoitsijan on välittömästi toimitettava selvityspyyntö ja lähettävältä yritykseltä saatu selvitys työntekijälle sekä työntekijän pyynnöstä myös työsuojeluviranomaiselle.

Edellä mainittujen velvoitteiden lisäksi tilaajayrityksen tulee myös noudattaa mm. tilaajavastuulain ja ulkomaalaislain selvityselvoitteita. Esimerkiksi ulkomaalaislain mukaan tilaajalla on varmistautumisvelvoite siitä, että ulkomaalaisilla työntekijöillä on vaadittava lupa tehdä ansiotyötä Suomessa.

KESKUSKAUPPAMARI TARJOAA YRITYKSILLE TYÖKALUJA SOSIAALISEN VASTUUN HALLINTAAN

Yrityksiin kohdistuu kasvavasti odotuksia koskien niiden toiminnan vastuullisuutta, mikä heijastuu myös yritysten sääntely-ympäristöön. Yritysten odotetaan kiinnittävän huomiota sosiaaliseen vastuuseensa ja työntekijöiden oikeuksien toteutumiseen – ei ainoastaan omassa toiminnassaan vaan myös alihankkijat ja toimitusketjut huomioiden.

Ihmisoikeussitoumus on Keskuskauppakamarin tarjoama toimintakehyks, joka tukee yrityksen sosiaalisen vastuullisuuden sisäistä arviointia ja tavoitteellista kehittämistä. Se myös lisää yrityksen valmiuksia kohdata kiristyvää sääntelyä.

Sitoumukseen mukaan lähtevät organisaatiot saavat toimintakehyksen, jolla tarkastella toimintansa ihmisoikeusvaikutuksia ja -riskejä sekä mittareita, joilla seurata sosiaalisen vastuun kehittymistä. Ihmisoikeussitoumus on konkreettisen työkalu ihmisoikeusvastuun toteutumisen seuraamiseen ja vastuullisuuden viestintään sidosryhmille. Tunnuksen saanut organisaatio osoittaa sitoutuneensa jatkuvaan vastuun kehittämiseen ja parantamiseen.

Keskuskauppakamari tukee yritysten ja yhteisöjen vastuullisuustyötä järjestämällä myös ihmisoikeusvastuuseen liittyviä koulutuksia. Koulutuksessa valotetaan ihmisoikeusvastuun kansainvälisiä periaatteita sekä avataan aihetta käytännönläheisesti.

Koulutukset on suunnattu ihmisoikeusvastuun ymmärtämisestä kiinnostuneille yrityksille ja yhteisöille. Se sopii erityisesti yritysten ja organisaatioiden johdolle sekä vastuullisuuden käytännön johtamisesta ja koordinoinnista vastaaville henkilöille. Koulutuksen sisällössä huomioidaan myös pienempien toimijoiden, kuten pk-yritysten, tarpeet.

5 SYYTÄ LIITTYÄ IHMISOIKEUSSITOUMUKSEEN:

- auttaa organisaatiota ymmärtämään, mitä ihmisoikeusvastuu on ja mitä se tarkoittaa käytännössä;
- auttaa viestimään vastuullisuustoimista;
- tarjoaa organisaatiolle konkreettisen työkalun vastuullisuustyön käynnistämiseen ja lisää liiketoimintamahdollisuuksia;
- tukee strategisia kumppanuuksia ja vaikuttaa myönteisesti organisaation suorituskykyyn sekä
- jäsentää ihmisoikeuksien johtamista organisaatiossa ja auttaa vastaamaan vastuullisuutta koskeviin odotuksiin.

Lisätietoa: www.ihmisoikeussitoumus.fi

3. EU:SSA TAPAHTUU

3.1 BREXIT-SIIRTYMÄKAUSI PÄÄTTYMÄSSÄ

31.12.2020

Iso-Britannia erosi EU:sta tammikuussa 2020 ja helmikuun alussa alkoi siirtymäkausi, joka jatkuu vuoden 2020 loppuun. Siirtymäkauden aikana on jatkettu nyky säännöillä ikään kuin Britannia olisi vielä EU:n jäsen. EU ja Iso-Britannia ovat neuvottelevat kuluneen vuoden ajan tulevasta suhteestaan ja yhteistyöjärjestelyistään. Neuvottelut ovat tältä osin kesken, mutta määräajan vähetessä myös riski sopimuksettomasta erosta on käymässä yhä suuremmaksi.

VAIKUTUKSET TAVARAKAUPPAAN

Ilman kauppasopimusta tapahtuva ero tarkoittaisi yrityksille käytännössä sitä, että kaupankäynnissä Britannian kanssa noudatetaan samoja sääntöjä, rajoituksia ja tullimuodollisuuksia kuin muiden EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

Vuoden vaihteessa päättyvän siirtymäkauden jälkeen kaikki tuodut tai viedyt tavarat osapuolten välillä on tulliselvitettävä. Vaikka tavaroista ei kannettaisi tullimaksuja, vienti- ja tuontiyritysten on hoidettava tulliselvitykset huolitsijoiden avulla ja varauduttava siihen, että se vie aikaa sekä nostaa kaupankäynnin kuluja. Rajalla tehtävät tarkastukset, pidemmät odotusajat ja lisääntyvä paperityö saattavat aiheuttaa huomattavia viivästyksiä erityisesti maantieliikennekuljetuksissa ja satamissa.

Kaikista tilatuista tavaroista tulee tuonnin yhteydessä antaa tullilmoitus Suomen tullille ja vietävistä tavaroista tulee antaa sähköinen vienti-ilmoitus Tullin järjestelmässä. Tullimaksun suuruus riippuu kauppasopimuksista, joista parhaillaan neuvotellaan. Tuonnin ja viennin osalta tarvitaan EORI-numero, joten EORI-numeroa tulee hakea riittävän ajoissa Tullin asiointipalvelusta.

Tullien ja tullimuodollisuuksien lisäksi on huomattava, että vaatimukset tuotteita koskeville luvulle ja sertifioinneille on syytä tarkistaa etukäteen sekä vienti- että tuontitilanteissa.

VAIKUTUKSET VEROTUKSEEN

Tavaroiden vapaa liikkuvuus Iso-Britannian ja EU:n välillä on jatkunut siirtymäkauden ajan, ja siirtymäaikana kaupankäynnissä on sovellettu nykyisiä arvonlisäverotuksen ja valmisteverotuksen EU:n sisäkaupan säännöksiä ja ohjeistuksia.

Erosopimukseen sisältyy Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskeva pöytäkirja. Sen mukaan EU:n tavaroita koskevia arvonlisä- ja valmisteverosäännöksiä sovelletaan Pohjois-Irlantiin myös 1.1.2021 jälkeen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että Pohjois-Irlannin ja EU-jäsenvaltioiden väliseen tavarakauppaan sovelletaan EU-tavarakaupan yhteisömyyntiä ja -hankintaa koskevia arvonlisäverosäännöksiä.

Sen sijaan palveluiden myyntien arvonlisäverotuksessa Pohjois-Irlantia kohdellaan kuten EU:n ulkopuolista valtiota, sillä palveluiden myynnit eivät sisälly erosopimuksen pöytäkirjaan.

Pöytäkirja on voimassa 31.12.2024 asti, jonka jälkeen pöytäkirjan soveltamisen jatkaminen edellyttää Pohjois-Irlannin edustajakokouksen hyväksyntää.

Vuoden vaihteessa päättyvän siirtymäkauden jälkeen kaikki tuodut tai viedyt tavarat osapuolten välillä on tulliselvitettävä

3.2 SCHREMS II -TUOMION VAIKUTUKSIA TIETOSUOJAAN

Euroopan tietosuojaneuvoston on julkaissut suosituksia jatkotoimena EU-tuomioistuimen Schrems II -tuomiolle, jolla kumottiin komission päätös EU:n ja USA:n välisen Privacy Shield -järjestelyn takaaman tietosuojan riittävydestä. Privacy Shield -järjestelmän avulla yhteisöt olivat pystyneet siirtämään henkilötietoja EU:n jäsenvaltioista USA:han. Päätös ei sisältänyt siirtymäaikaa. Tuomion mukaan tämä mekanismi ei estänyt USA:n hallinnon turvallisuusviranomaisten pääsyä EU-kansalaisten henkilötietoihin.

Privacy Shield –järjestelmän kumoamisen jälkeen keskeinen asema henkilötietojen siirrossa EU:n ja ETA:n ulkopuolelle on komission hyväksymät vakiolausekkeet (standard contractual clauses). Euroopan tietosuojaneuvoston suosittelemien täydentävien suojatoimien tarkoitus on varmistaa, että henkilötietojen suoja on EU:n vaatimuksia vastaavalla tasolla, kun tietoja siirretään kolmansiin maihin. Suositukset tulivat noudatettavaksi välittömästi.

SUOSITUS TÄYDENTÄVISTÄ TOIMISTA

Heinäkuussa annetun Schrems II –tuomion seurauksena rekisterinpitäjien on tarkistettava tapauskohtaisesti, taataanko siirrettäville tiedoille kolmannen maan lainsäädännössä sellainen henkilötietojen suojan taso, joka vastaa olennaisesti osin EU:n ja Euroopan talousalueen tasoa. Jos vakiolausekkeisiin tai muihin siirtovälineisiin sisältyvät suojatoimet eivät ole riittäviä, niitä voidaan täydentää täydentävillä suojatoimilla.

Tietosuojaneuvoston suositukset auttavat rekisterinpitäjiä ja henkilötietojen käsittelijöitä toteuttamaan asianmukaisia täydentäviä suojatoimia tarvittaessa. Toimilla voidaan varmistaa henkilötietojen riittävä suoja ja mahdollistaa tietojen siirrot kolmansiin maihin. Tietosuojaneuvoston tavoitteena on, että yleistä tietosuojaa-asetusta ja tuomioistuimen päätöstä sovellettaisiin johdonmukaisesti koko EU ja ETA-alueella.

Suosituksiin sisältyy etenemissuunnitelma tietojen viejien selvitystyötä varten sekä esimerkkiluettelo täydentävistä suojatoimista. Tietojen viejät ovat kuitenkin vastuussa konkreettisen arvioinnin tekemisestä. Arvioinnissa on huomioitava siirron kokonaistilanne, kolmannen maan lainsäädäntö ja siirtoväline. Arvioinnissa on oltava huolellinen, ja prosessi on dokumentoitava perusteellisesti. On myös huomioitava, että kaikissa tapauksissa ei ehkä ole mahdollista toteuttaa riittäviä täydentäviä suojatoimia. Silloin tietojen siirtoa kolmanteen maahan ei voida aloittaa tai tietojen siirto kolmanteen maahan on keskeytettävä.

Täydentäviä suojatoimia koskevasta suosituksesta on parhaillaan meneillään julkinen kuuleminen. Suojatoimia voi kommentoida Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla 21. joulukuuta asti. Suositusta sovelletaan kuitenkin välittömästi.

Suositus on julkaistu Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla: [Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data](#)

SUOSITUS VALVONTATOIMIA KOSKEVISTA OLENNAISISTA TAKEISTA

Euroopan tietosuojaneuvosto antoi lisäksi suosituksen valvontatoimien olennaisista eurooppalaisista takeista (European Essential Guarantees). Se täydentää Schrems II –tuomiosta seurannutta tietosuojaneuvoston suositusta täydentävistä suojoitoimista. Olennaisia takeita koskevat suositukset auttavat arvioimaan, voidaanko kolmannen maan viranomaisten pääsyä tietoihin ja puuttumista yksityisyyden ja henkilötietojen suoja koskeviin oikeuksiin valvontatarkoituksissa pitää oikeutettuna.

Euroopan tietosuojaneuvoston puheenjohtaja Andrea Jelinek on todennut, että Schrems II –tuomion vaikutukset ulottuvat kaikkiin kolmansiin maihin tehtäviin siirtoihin. Jelinekin mukaan ei ole olemassa nopeita ratkaisuja tai yhtä kaikille sopivaa ratkaisua, koska tietojen viejien tilanteet ovat moninaisia. Tietojen viejien on arvioitava tietojenkäsittelytoimensa ja –siirtonsa sekä toteutettava tarvittavia tehokkaita täydentäviä suojoitoimia. Arviossa on huomioitava myös kolmannen maan oikeusjärjestys.

Suosituksia eurooppalaisista olennaisista takeista Euroopan tietosuojaneuvoston verkkosivuilla: [Recommendations 02/2020 on the European Essential Guarantees for surveillance measures](#)

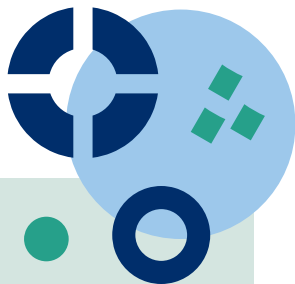
KOMISSIO JULKAISSUT LUONNOKSET UUSISTA VAKIOLAUSEKKEISTA

Myös Euroopan komissio on seurannut EU-tuomioistumen ratkaisua ja julkaissut luonnokset uusista vakiolausekkeista koskien sekä kolmansiin maihin tapahtuvia siirtoja että rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän välistä käsittelijäsopimusta.

Euroopan komission vakiolausekkeet (standard contractual clauses, SCC) ovat siirtovälineitä, joissa määritellään tietojen viejän ja tietojen tuojan velvollisuudet henkilötietojen suojaamiseksi. Kaikki siirtovälineet määritellään yleisen tietosuojasetuksen V luvussa.

Komissio on julkaissut luonnokset uusista vakiolausekkeista [verkkosivuillaan](#).

1 VEROTUKSEEN USEITA MUUTOKSIA VUODENVAIHTEESSA

- Ulkomailla perustettuja ja rekisteröityjä yhteisöjä voidaan verottaa maailmanlaajuisista tuloistaan Suomessa 1.1.2021 alkaen, jos yhteisön tosiasiallinen johtopaikka on Suomessa.
- Listaamattomien yhtiöiden henkilöstöantiin voidaan jatkossa soveltaa edullisempaa verokohtelua.

2 BREXIT AIHEUTTAA HANKALUUKSIA ULKOMAANKAUPPAAN

- Brexit-siirtymäkausi päättyy vuodenvaihteessa ja vaikuttaa Iso-Britannian kanssa käytävään tavarakauppaan monin tavoin.
- Tullien ja tullimuodollisuuksien lisäksi vaikutukset ulottuvat myös tuotteita koskeviin lupiin ja sertifiointeihin sekä verotukseen.

3 SCHREMS II HEIJASTUU YRITYKSIIN UUSINA TIETOSUOJAVAAATIMUKSINA

- Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut uusia suosituksia koskien tietojen siirtoa kolmansiin maihin.
- Myös Euroopan komission on julkaissut luonnokset kolmansiin maihin tapahtuvien tietojen siirron sopimukseen liitettävistä vakiolausekkeista.

Lisätietoa:

Antti Turunen
Lakimies

antti.turunen@chamber.fi

KESKUS- KAUPPAMARI

Keskuskauppamari, World Trade Center Helsinki,
PL 1000, Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki | puh. 09 4242 6200
keskuskauppamari@chamber.fi | @K3FIN
[kauppakamari.fi](https://www.kauppakamari.fi)